

POST-
historia från

ÖRE SOCKEN I DALARNA

Erik Lindgren

Posthistorisk skriftserie 133

Ett avsnitt av 1939 års postkarta över området mellan Bollnäs och Mora med Ore socken i centrum.

ORE

Kronolänsmannen Albert Wassberg utsågs vid förhandling mellan länsstyrelsen och poststyrelsen till föreståndare för den poststation som skulle inrättas i Ore med 1874 års ingång i anslutning till att postverket skulle överta ansvaret för kronobrevbäringen. När han fick avtalet för underskrift backade han ur med motiveringen att årsersättningen på 100 kronor var för låg.

Nu pockade det på en snar lösning av föreståndarefrågan och det visade sig att poststationen inte kunde öppnas den 1 januari 1874. Postmästare Gustaf Wilhelm af Zellén i Gagnef försökte i sista stund sig på tricket att upphäva beslutet om en poststation. Han skrev den 30 december 1873 till poststyrelsen och antydde att någon poststation inte behövdes i Ore:

"Ore sockens post utväxlas härstädes (i Gagnef) genom fyra väskor, därav en tillhörig Furudals Bruk, som fortfarande måste, till följd av inneliggande större penningremisser, sändas till fullständig postanstalt. Summan av från de 3 övriga väskägarna influtna frankerings- och rekommendationsavgifter uppgår enligt härstädes förda böcker till omkring etthundraättio riksdaler årligen. Denna uppbörd skulle således tillfalla den nya poststationen. Då därifrån avdrages arvudet till föreståndaren, återstår en behållning, varför ej torde löna mödan avlöna särskild uppbördsman".

Det var säkert inte bara med tanke på poststationens lönsamhet som postmästaren skrev utan också med avsikt att söka behålla avgifterna för lösväskorna men framför allt för att han inte kunde skaka fram en poststationsföreståndare.

Det kunde emellertid länsstyrelsen, som den 10 januari 1874 telegraferade till poststyrelsen att P J Johansson var villig bli föreståndare med 150 kronor i årsarvode. I ett brev till länsstyrelsen den 12 januari accepterade poststyrelsen den lösningen och poststationen torde ha öppnats någon dag därefter.

Albert Wassberg ångrade sig emellertid och fick överta befattningen efter Johansson den 1 juli 1875, nu med 200 kr i årsersättning. Det gick knappt ett år innan han ville ångra sig på nytt och begärde i ett brev till poststyrelsen den 12 maj 1876 att få lönen höjd till 300 kr. Postmästare M W Burman i Leksand, till vars förvaltning Ore poststation blivit överförd, avstyrkte bifall till Wassbergs framställning "tillfölje den obetydliga korrespondensen vid poststationen i Ore".

Förre poststationsföreståndaren P J Johansson erbjöd sig nu att återta befattningen mot 200 kr i årsarvode. Postmästare Burman uttalade i sin redovisning till poststyrelsen den 26 maj 1876 en särskild anhållan, "att Wassbergs avsked måtte bifallas och Johansson antagas; av skäl att varken postexpeditionen (=Leksand) eller korrespondenterna äro nöjda med Wassbergs sätt att sköta sin befattning".

Sedan Wassberg hade fått veta att hans löneförhöjning vägrats och att Johansson skulle återanställas skrev han den 13 juni 1876 på nytt till poststyrelsen: "Härmed får ödmjukast anmäla att såframt ej omreglering med skötseln av expeditionen i Ore är vidtagen, densamma forfarande bibehålles av mig för den tillförene åtnjutna lönen 200 kr, i anseende till förändrade förhållanden, som numera inträffat i avseende å biträde".

Det hjälpte nu inte. Poststyrelsen beslöt den 19 juni 1876 att Johansson skulle antas till föreståndare. Skrivelsen från postmästaren i Leksand i ärendet återges på sid 10-11. Johansson fick med efter hand något högre årslön vara kvar som föreståndare till dess poststationens drogs in den 30 juni 1914.

DALFORS

I en "Tabell för Postens gång emellan Helsingland och Öfre delen af Dalarna", upprättad efter ett regeringsbeslut den 2 november 1847 för sträckan mellan Bollnäs och Mora, finner man bl a att postföraren passerade Dalfors bruk i båda riktningarna en gång i veckan. Men någon egen poststation fick Dalfors inte förrän den 1 oktober 1890. Den förlades till Framnäs och posten bars dit måndagar, onsdagar och lördagar från den 16 år äldre poststationen med

namnet Ore i Dalbyn på en 26 km lång sträcka. Till Dalbyn kom posten samma dagar via en 37 km lång postföringslinje från Rättvik över Gärdsjö och Ovanmyra.

Tabell för Postens gång emellan Helsingland och Öfre delen af Dalarna, upprättad på grund af Kongl. Brefvet den 2 November 1847.

En gång fram- och åter hvarje vecka.							
Postens ankomst			afstånd mil.	Post-Contor och Ekfurö-Dubben.	Postens afgång		
dag.	tid.				dag.	tid.	
	kl.	f. m. eller e. m.			kl.	f. m. eller e. m.	
Från Bollnäs till Mora.							
Bollnäs Post-Contor: Gefleborgs Län							
Fretdag.	9.	f. m.	2 $\frac{1}{4}$	Alfva Postgård - i dito	Fretdag.	4.	f. m.
dito.	11.	f. m.	7 $\frac{7}{8}$	Stanaå dito - i dito	dito.	9.	f. m.
dito.	3.	e. m.	2	Somma - i dito	dito.	3.	e. m.
dito.	4.	e. m.	1 $\frac{1}{2}$	Tinnstuga Gästgifwaregård i dito	dito.	4.	e. m.
dito.	7 $\frac{1}{2}$	e. m.	1 $\frac{1}{2}$	Dalfors Bruf i St. Kopparbergs Län	dito.	7 $\frac{1}{2}$	e. m.
dito.	12	natten	2 $\frac{1}{2}$	Arfwers Gästgifwaregård i dito	Lördag.	9.	f. m.
			4 $\frac{1}{2}$	Hvarifrån denna Post fortstafvas i för-			
Lördag.	4.	e. m.	14 $\frac{1}{8}$	ening med Posten från Gagnef till			
				Mora Post-Contor St. Kopparb. L.			
Från Gagnef till Bollnäs							
			6 $\frac{1}{2}$	Gagnefs Post-Contor: St. Kopparb. L.	Fretdag.	9.	e. m.
				Hvarifrån denna Post bör fortstafvas i			
				gemenskap med Moraposten till:			
Lördag.	9.	f. m.	2 $\frac{1}{2}$	Arfwers Gästgifwareg. i St. Kopparb. L.	Lördag.	12.	midb.
dito.	4 $\frac{1}{2}$	e. m.	2 $\frac{1}{2}$	Dalfors Bruf i - dito	Söndag.	10.	e. m.
Måndag.	1 $\frac{1}{2}$	f. m.	1 $\frac{1}{2}$	Tinnstuga Gästgifwareg. i Gefleborgs Län	Måndag.	1 $\frac{1}{2}$	f. m.
dito.	2 $\frac{1}{2}$	f. m.	1 $\frac{1}{2}$	Somma - i dito	dito.	2 $\frac{1}{2}$	f. m.
dito.	6 $\frac{1}{2}$	f. m.	2	Stanaå Postgård i - dito	dito.	6 $\frac{1}{2}$	f. m.
dito.	7 $\frac{1}{2}$	f. m.	2 $\frac{1}{2}$	Alfva dito i - dito	dito.	7 $\frac{1}{2}$	f. m.
dito.	12 $\frac{1}{2}$	e. m.	2 $\frac{1}{2}$	Bollnäs Post-Contor i - dito			
			16 $\frac{1}{8}$				

Sahlun, J. F. Åkerbloms Boktryckeri, 1848.

Till föreståndare för poststationen i Dalfors antogs skogsinspektorn Charles Theodor Price. Enligt kontraktet skulle något arvode inte betalas av postverket för sysslan till och med 1893 års utgång. När han skrev under kontraktet förbehöll han sig dock "rättighet att efter ett års

förlopp uppsäga kontraktet till upphörande efter utgången av nästpåföljande kvartal därest omständigheterna skulle göra det nödigt att varda från poststationsföreståndarebefattningen entledigad".

Från 1894 års ingång blev bokhållaren Frans Oscar Larsson föreståndare, nu med 200 kr i årsarvode. När denne sade upp sig till halvårsskiftet 1902, flyttades poststationen och förenades med stationen vid Dala-Helsinglands järnväg. Där blev stinsen Carl Johan Sundberg ansvarig för postgöromålen från den 1 juli 1902. Poststationen hade ett halvår tidigare överförts från Faluns till Bollnäs' postområde.

Stationsförman Anders Ivan Orsén tog över poststationen den 16 december 1913. Han hade vikarierat för Sundberg under drygt ett års tid 1909-1910. Andra svarade för poststationen under kommande decennier men 1960 tog Tora Bäckman över sedan hennes arbete som telestationsföreståndare rationaliserats bort genom automatisering.

En annan form av rationalisering fick hon uppleva sju år senare, då poststationen ersattes den 1 november 1967 med bilåkande lantbrevbäring från Furudal. Lantbrevbäraren Karin Lööv körde därifrån för att betjäna hushållen i Dalfors och Östanvik, vars poststation drogs in samtidigt.

FURUDAL

I ett brev till poststyrelsen den 13 september 1901 föreslog postinspektör W Ljungh att en poststation skulle inrättas i den fullständiga trafikstation som skulle anordnas vid den dittillsvarande hållplatsen Furudal på bandelen Bollnäs-Orsa av Dala-Helsinglands järnväg. Poststyrelsen beslöt enligt förslaget och den 1 oktober 1901 öppnades den förenade post- och järnvägsstationen Furudal med Per Erik Eklund som föreståndare. Han fick till en början 240 kr i årsarvode, vilket höjdes till 260 kr 1903. Hans efterträdare i september 1905 Justus Erhard Alexius Rydén fick bl a uppleva att lokalen utvidgades 1914, en förutsättning för att verksamheten skulle kunna bedrivas rationellt.

Det blev ändå aktuellt med skilsmässa från järnvägen och

posten utvecklades tillräckligt bra för att bestå även i modern tid. År 1972 blev postlokalen ombyggd och kunde återinvigas under stora högtidligheter med besök av chefstjänstemän från postkontoret i Mora. Närmare 800 hushåll betjänas av posten i Furudal.

GÖRINGEN

I ett brev den 24 oktober 1903 till postmästaren i Bollnäs anhöll fyra personer i Göringen och Åssjöbo att en poststation skulle öppnas i Göringens järnvägsstation. Efter utredning stannade förslaget vid att en brevlåda blev uppsatt på Göringens stationshus och poststyrelsen beslöt vid föredragning den 24 maj att ärendet inte skulle föranleda till vidare åtgärd.

En ny framställning blev framgångsrik och den 1 maj 1906 öppnades en förenad post- och järnvägsstation i Göringen. Stationsmästaren Johan Fredrik Törnblom blev ansvarig för postservicen med 240 kr i årsarvode för denna del av arbetsuppgifterna. Han följdes 1909 av Carl Johan Sundberg, som efter flyttning till Dalfors fick Per Johan Jonsson till efterträdare 1910. När denne avgick 1916 uppehölls befattningen på vakans av C A Palmér i anslutning till frågan om stationens fortsatta existens. Som hållplatsföreståndare tillträdde i juni 1916 Per Olof Edvall.

Göringen—Dalfors.

(Från och med den 1 oktober 1905.)

Fk.	Fk.				
M. O. F.	T. Th. L.				
Hd.	Hd.				
Tåg 2.	Tåg 3.	Km.			
11 ⁰	5 ³⁴	—	Göringen 307	11 ¹³	5 ⁴⁸
11 ⁶	5 ⁴⁰	3	Dalfors	11 ⁷	5 ⁴²
				Tåg 2.	Tåg 3.
				Hd.	Hd.
				M. O. F.	T. Th. L.
				Fk.	Fk.

Omslutningen var ringa, vilket postdirektör Erik Lanng framhöll i ett brev till poststyrlesen den 19 maj 1924. Han skrev bl a: "Denna poststation har haft sin egentliga betydelse såsom förmedlare av posterna mellan postkupén å linjen Bollnäs-Orsa och den vid sidan om denna linje på 3 km:s avstånd belägna poststationen i Dalfors, som är den större av dessa båda. Omkring Göringen äro endast 3 gårdar belägna, men vid Dalfors finnes bl a ett sågverk, som selsätter omkring 50 arbetare".

Postdirektörens förslag att dra in poststationen accepterades av poststyrelsen och förverkligades den 30 juni 1924 sedan SJ inte haft något att invända.

Bara en dryg månad efter indragningen av poststationen skrev gårdsägaren Gärda Sundberg till poststyrelsen med önskan om att få poststationen återinrättad. Hon erbjöd sig att hålla den i ett rum i sin gård, belägen 50 meter från järnvägen och mitt för stationen. Poststyrelsen lämnade skrivelsen utan åtgärd. Efter några dagar skrev gårdsägarna Anders Nyman och Jonas Halvarsson och bad att få veta orsaken till poststationens indragning. Som svar fick de del av postdirektörens framställning om att få den avvecklade.

Detta resulterade i ett nytt brev den 24 november 1924, vari klagandena framhöll att postdirektören uppgivit att det endast fanns tre gårdar i Göringen, medan det i verkligheten rörde sig om 18-20 gårdar i Göringen och Åssjöbo, som hade använt sig av poststationen. Efter en ny utredning beslöt poststyrelsen den 26 februari 1925 på postdirektörens förslag att ärendet inte skulle föranleda vidare åtgärd. Efter ytterligare en remissomgång vidblev poststyrelsen detta beslut vid föredragning den 10 december 1926.

ÖSTANVIK

Från Ore till Östanvik gick en 15 km lång lantbrevbäring via Sörboda, Norrboda och Sunnanhed med tre turer i veckan sedan maj 1905. Denna önskade man förändrad, något som avhandlades vid en extra kommunalstämma med Ore socknemän

i kyrkans sakristia den 23 januari 1906. Till grund för förhandlingarna låg en av handlanden Anders Rudén m fl avfattad ansökan till poststyrelsen. I denna begärdes utöver förändrad lantbrevbäring också en poststation i Östanviks by med utväxling av post med postkupén från Bollnäs vid Östanviks anhalt ca 3 km från byn. I brevet fanns också följande passus:

"Ore poststation, stationerad i Dalbyn (en utkant av socknen), bör kunna upphöra och ersättas med lantbrevbäring, emedan, om härovan föreslagna anordning bleve verklig, Ore poststation bliver till nytta allenast för Dalbyn, ty Arvets by har bekvämare med sin post till poststationen Furudal, och Dalbyn numera icke har någon större betydelse varken i kommunalt eller kommersiellt hänseende".

Denna del av framställningen till poststyrelsen kunde ju inte gärna vara så populär för alla och i protokollet från den extra kommunalstämman tog man in följande passus:

"Kommunalstämman ville för sin del ej lägga något hinder i vägen för sökandena att få en ändamålsenligare, lämpligare och mera tillfredsställande postgång med både avgående och ankommande försändelser än den hittillsvarande, med blott den anmärkning eller tillägg, att det troddes Ore poststation skulle fortfarande vara behövlig".

Postinspektör W Ljungh fick ärendet på remiss från poststyrelsen och konstaterade att "frågan om inrättande av poststation i Östanvik för närvarande icke förtjänar avseende". Han hemställde att framställningen skulle lämnas utan avseende. I den riktningen beslöt poststyrelsen vid föredragning den 20 mars 1906.

En poststation skulle ändå så småningom inrättas i Östanvik. Det blev en av de 28 poststationer som öppnades år 1941. Upprinnelsen var ett brev till postdirektionen i Gävle, undertecknat i januari 1941 av H Ljunggren och Ollas John Olsson. I denna föreslog de att den önskade poststationen skulle förläggas "i närheten av avtagsvägen till Östansjö strax söder om Kooperativa Föreningen Rättviks butik".

När postdirektionen sände framställningen vidare till poststyrelsen tillstyrktes den och dessutom föreslogs att en kombinerad lant- och lådbrevbäring skulle anordnas till byarna Östansjö, Sunnanhed, Norrboda och Sörboda med låd-

brevbäring inom Östanvik. Löspostbefordran med cykelbud skulle anordnas på en tre km lång linje Furudal-Näset med en tur per vardag. Till och från Östanvik skulle posten sändas med buss en gång dagligen fram och åter på den 10 km långa linjen från Furudal.

Sedan man förhört sig med Järnvägsstyrelsen, Telegrafstyrelsen och Ortnamnskommissionen att namnet Östanvik kunde accepteras, beslöt poststyrelsen den 14 maj 1941 att postdirektionens förslag skulle börja tillämpas den 1 september 1941. Det innebar även indragning av den åkande lantbrevbäringen på linjen Furudal-Näset-Sörboda-Furudal. Lantbrevbäraren på denna linje antogs till poststationsförstärare i Östanvik.

Brevet nedan berörs i texten om Ore på sid 4.

Till
Kongl. General Poststyrelsen

Harjemte har jag äran insända
Poststationsförstäraren cd Wassbergs,
till Postexpeditionens yttre och hemreiser,
ansökan om arvodes förhöjning; med å önskan
samman tecknadt, ödmjukt afstyrtkande till

hans första och tillstyrkande till hans sedvan-
re framställning.

Förutseende Wassbergs möjliga afgående
från poststationsförstärare befattningen
har jag genom bref frågat före poststa-
tionsförstäraren P. J. Johansson i Ore
om han vore villig efterträda Wassberg
från och med den 1° inständande juli;
mot arvode af 200 kronor per år, och;
som af hans härjemte närhögde svar
synes åtaga han sig befattningen utan
några högre lönepretensioner. Dessutom
anhalten Postexpeditionen särskildt att
Wassbergs afstese måtte bifallas och
Johansson antagas; af skäl att hvarken
postexpeditionen eller korrespondenterna
är nöjda med Wassbergs sätt att sköta
sin befattning, då Johansson söker
göra sitt bästa att uppfylla åtagna
förbindelser.

Leksands Postexpedition den 26 Maj 1876

A. W. Burman